

Molnár Erik (1894–1966)

Az államszocialista korszak hazai marxista társadalomtudományának kiemelkedő képviselőit megidéző – és értékálló, jobbjára mégis elfeledett teljesítményeiből válogató – sorozatunkban, amelyben eddig Bimbó Mihálytól (99. szám, 2013. ősz), Hermann Istvántól (102. szám, 2014. nyár) és Rozsnyai Ervintől (106. szám, 2015. ősz) közzeltünk írásokat, ez alkalommal a kiváló marxista ideológus – történész, filozófus, közgazdász (és politikus) –, Molnár Erik életművéből elevenítünk fel két fontos szöveget. Az első az általa kezdeményezett s több mint egy évtizeden át tartó, híres nemzet-vita egyik indító tanulmánya (rövidítve)¹. E vita – mint Szvák Gyula fogalmazott – „jelentősen hozzájárult a magyar történelmi tudat ficamainak orvoslásához és a nacionalista történelemszemlélet meghaladásához.” A második a szerző posztumusz munkásmozgalomtörténet-elméleti monográfiájának részlete,² melyben Molnár a Párizsi Kommünről nyújt egyéni, „szabálytalan”, a korszak általánosan elfogadott fölfogásától különböző értékelést.

Molnár Erik szellemi és politikai szuverenitását hosszú, szerteágazó tudományos és közéleti pályája során mindvégig megőrizte: az 1920-as, 30-as években a „szegények ügyvédjeként” Kecskeméten, vagy a szociáldemokrata és az illegális kommunista párt aktivistájaként s a kor baloldali folyóiratainak (Társadalmi Szemle, 100%, Gondolat, Korunk) rendszeres szerzőjeként, a felszabadulást követő két évtizedben pedig előbb magas állami, majd 1956 után tudományos-közéleti tisztségek betöltőjeként is.

„A marxizmus tudományosságát nem haladhatja meg az idő – írta Molnár Erik tudományos pályája kezdetén –, mert a marxizmus az önmagának megtartása mellett önnönmagának folyamatos meghaladása az időben; a marxizmus nem lehet dogmatikus, mert egyetlen dogmája a dogmák elvetése; nem merevedhet meg, mert szelleme maga a hajlékonyság...”

A szerkesztőség

***

¹ A tanulmány teljes terjedelmében itt olvasható: http://real-j.mtak.hu/160/1/MATUD_1960.pdf.

² A közölt részlet a monográfia III. fejezete (Az Internacionálé korszaka, 173–276.) 2. szakaszának (A Párizsi Kommün, 200–241.) összegzése.